

Sygn. akt IV Ca 549/14

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu IV Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Kowalik

Sędziowie: SO Irena Koś (spr.)

SO Ewa Mierzejewska

Protokolant: st. sekr. sąd. Magdalena Żuchowska

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2015 roku w Radomiu

na rozprawie

sprawy z wniosku D. S., S. B., M. B.

z udziałem L. W. S.

o zobowiązanie do opuszczenia mieszkania

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Radomiu

z dnia 31 marca 2014 roku

sygn. akt VII Ns 1162/12

postanawia:

1. sprostować w zaskarżonym postanowieniu oznaczenie imion uczestnika przez wpisanie prawidłowo (...) zamiast (...);
2. oddalić apelację;
3. zasądzić od L. W. S. na rzecz D. S. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w Radomiu zobowiązał uczestnika L. W. S., na podstawie art.11 a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do opuszczenia domu mieszkalnego położonego w R. 160 D gmina J., zasądził od uczestnika solidarnie na rzecz wnioskodawców D. S., S. B., M. B. 40 zł. oraz na rzecz D. S. 137 zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania, nakazał ściągnąć od uczestnika na rzecz Skarbu Państwa- tego Sądu 591,76 zł. tytułem zwrotu wydatków tymczasowo pokrytych z funduszu Skarbu Państwa.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne.

D. S. i L. W. S. zawarli związek małżeński w dniu 24 sierpnia 1998 roku na terenie Niemiec. Z tego małżeństwa mają córkę C., obecnie w wieku 15 lat. Początkowo małżonkowie mieszkali na terenie Niemiec, w 2003 roku przeprowadzili

się do Polski i zamieszkali w wynajętym mieszkaniu na terenie R.. W 2002 roku rodzice D. S. S. B. i M. B. zakupili nieruchomość położoną w R. nr 160 D, dla której prowadzona jest księga wieczystą (...) i darowali córce darowali córce udział wynoszący 1/2 część. Następnie w 2005 roku darowali córce pozostałą część tejże nieruchomości, a na ich rzecz ustanowione zostało prawo dożywotniego użytkowania całej nieruchomości. Na przedmiotowej nieruchomości znajduje się budynek mieszkalny piętrowy ze wspólnym wejściem. Małżonkowie S. zamieszkali na parterze, natomiast małżonkowie B. na piętrze. Od lipca 2009 roku do lipca 2011 roku L. W. S. odbywał karę pozbawienia wolności na ternie Niemiec. W tym czasie D. S. złożyła pozew rozwodowy, który następnie wycofała, kierując się dobrem dziecka oraz ustaleniami z mężem co do dalszego modelu małżeństwa. Obecnie przed Sądem Okręgowym w Radomiu toczy się sprawa z powództwa D. S. przeciwko L. W. S. o rozwód (sygn. akt I C 1684/12). Do lipca 2011 roku relacje pomiędzy uczestnikiem a żoną i jej rodzicami były poprawne. Pogorszyły się one po jego powrocie z zakładu karnego. Uczestnik uważał, iż małżonkowie B. źle prowadzą: dom palą, w piecu, koszą trawnik oraz nie ponoszą wydatków związanych z utrzymaniem nieruchomości w odpowiedniej wysokości. Ponadto groził, iż zniszczy schody na piętro, aby nie mogli dostać się do domu, zabraniał im poruszania się po części wejściowej domu. Uczestnik wszczynał awantury, ograniczał żonie możliwość korzystania z czasu wolnego, był wobec niej wulgarny, szarpał ją, oskarżał o niewierność małżeńską, zakazywał zamykania się w pokoju, kazał jej płacić za możliwość parkowania w garażu. Kiedy koleżanka W. G. (1) zaproponowała D. S. wspólny wyjazd na wakacje uczestnik nie wyrażał na to zgody, wskutek czego doszło pomiędzy małżonkami do kłótni. D. S. po zarysowaniu pojazdu parkowała swój samochód w garażu K. C., przechowywała również u niej swoje rzeczy osobiste z obawy przed zniszczeniem przez męża. W czasie rozmów przeprowadzanych z K. C. D. S. informowała ją o zachowaniach męża wobec jej osoby tj. o kłótniach oraz, że jest wobec niej wulgarny. W dniu 8 września 2012 roku S. B. przebywając koło domu usłyszał krzyk córki. Przez okno sypialni, znajdującej się na parterze budynku, zobaczył małżonków S. i to, że rzeczy osobiste córki były rozrzucone po pokoju. Chcąc wyjaśnić sytuację wszedł do domu drugim wejściem i skierował się do sypialni, jednakże drogę zagroził mu zięć trzymający w rękę pograbacz. Gdy S. B. podbiegł do niego, ten zamachnął się pograbaczem i uderzył nim w rękę S. B. w momencie, gdy zasłaniał nią głowę przed atakiem. W wyniku zdarzenia wnioskodawca doznał kilku uszkodzeń ciała (sińce, otarcia naskórka). D. S. wezwała patrol policji. Po tym zdarzeniu małżonkowie B. wyprowadzili się ze wspólnego domu, gdyż sądzili, iż może to mieć pozytywny wpływ na relacje małżonków S.. D. S. wyprowadziła się z domu położonego na nieruchomości w R. w dniu 25 września 2012 roku. Od tego czasu wnioskodawcy nie mogą korzystać z nieruchomości, gdyż uczestnik zmienił zamki w drzwiach. W 2002 roku D. S. udzieliła pełnomocnictwa ojcu do zarządzania w jej imieniu przedmiotową nieruchomością. O udzieleniu tego pełnomocnictwa uczestnik dowiedział się na przełomie roku 2011/2012 i zwrócił się do małżonki o jego odwołanie, co nastąpiło w styczniu 2012 roku. Na przedmiotowej nieruchomości miały miejsce 3 interwencje policji. Dwie pierwsze z nich (8 września 2012 roku i 24 września 2012 roku) roku zgłaszane były przez D. S., powodem była awantura domowa. Natomiast 28 listopada 2012 roku zgłaszającym był S. B., gdyż nie mógł dostać się do mieszkania. Wszystkie interwencje zakończyły się pouczeniami. Nieprawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 19 lutego 2014 roku w sprawie sygn. akt VIII K 1640/12 L. W. S. został uznany winnym tego, że: w okresie od września 2011 roku, daty bliżej nieustalonej do dnia 25 lipca 2012 roku, w miejscowości R. P. 160 D, gmina J., znęcał się psychicznie na żonę D. S. w ten sposób, że wszczynał w domu awantury, podczas których wyzywał ją słowami uznawanymi powszechnie za obelżywe i obraźliwe oraz groził jej pozbawieniem życia i utrudniał codzienne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k.; w dniu 8 września 2011 roku. W tej miejscowości uderzył S. B. trzymany w rękę pograbaczem, czym spowodował u pokrzywdzonego obrażenia ciała, w wyniku których doszło do zapalenia kalotki stawu łokciowego, co wymagało dwukrotnej punkcji stawu i naruszyło tym samym czynność narządów ciała pokrzywdzonego na okres przekraczający 7 dni tj. o przestępstwo z art. 157§ k.k. Postanowieniem, zatwierdzonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej R. Zachód w R. w dniu 21 czerwca 2013 roku umorzono zostało dochodzenie w sprawie 2 Ds. 310/13 w sprawie zaboru w celu przywłaszczenia mienia w postaci roweru marki G., laptopa T., routera, roweru stacjonarnego do ćwiczeń, dekodera, grzejnika, wagi osobowej, odkurzacza, suszarki, samochodu N. (...) o nr rej. (...), czterech opon, nawigacji samochodowej, czterech krzeseł kuchennych, kanapy i innego wyposażenia domu w miejscowości R. (...), o łącznej wartości 50.000 zł na szkodę L. W. S., tj. przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego. Z kolei postanowieniem, zatwierdzonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej R. Zachód w R. w dniu 6 maja 2013 roku umorzono zostało dochodzenie w sprawie 2 Ds. 1732/12 w sprawie przywłaszczenia w okresie od 2009 roku, daty bliżej nieustalonej do lipca 2011 roku w R., tj. przestępstwo z art. 278§ 1 k.k., wobec

niewykrycia sprawców szkody. Według Sądu Rejonowego zeznania wnioskodawców były wiarygodne, łączyły się z zeznaniami świadków: K. C., I. S., W. G. (1), które jako osoby obce i nieskonfliktowane z uczestnikiem nie miały interesu, aby zeznawać na jego niekorzyść. Wyrok skazujący wydany w stosunku do uczestnika w sprawie VIII K 1640/12 nie jest prawomocny i jako taki nie wiązał Sądu w tym postępowaniu. Jednak fakt jego wydania, potwierdza wiarygodność zeznań wnioskodawców w niniejszym postępowaniu. Sąd Rejonowy nie dał wiary zeznaniom uczestnika w zakresie w jakim twierdził, że nie stosował wobec żony i jej rodziców przemocy psychicznej i fizycznej. Przedstawiona przez niego wersja, jakoby przyczyną zachowania się jego żony, tj. jej płaczu czy zdenerwowania były niepoprawne relacje z rodzicami, jak również chęć zapłacenia mu przez żonę za wyjazd do Niemiec, nie odpowiadają prawdzie i miały na celu jedynie poprawę jego sytuacji procesowej. D. S. przyznała, że pod wpływem manipulacji uczestnika miała przejściowe nieporozumienia z rodzicami, co zdaniem Sądu Rejonowego odzwierciedla rzeczywistą sytuację. Według Sądu Rejonowego każde z wnioskodawców jest osobą najbliższą uczestnika w rozumieniu art.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.). Powołany przepis art.2 pkt 2 ustawy definiuje także pojęcie „przemoc w rodzinie”, które należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Okolicznością bezsporną jest, że uczestnik nie stosował przemocy fizycznej ani psychicznej w stosunku do córki, natomiast jego zachowanie stosowane wobec wnioskodawców tj. grożenie S. B. i M. B., że zniszczy schody na piętro, aby nie mogli dostać się do domu, zabranianie im poruszania się po części wejściowej domu, zastrzeżenia do wykonywania przez nich obowiązków domowych, uszkodzenie ciała S. B., natomiast odnośnie żony ograniczanie jej możliwości korzystania z czasu wolnego, wulgarność, oskarżanie ją o niewierność małżeńską, zakazywanie zamykania się w pokoju, wskazywanie na konieczność płacenia za możliwość parkowania w garażu i wszczynanie na tym tle awantur, niewątpliwie wyczerpuje dyspozycję art. 2 pkt 2 powołanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i uzasadniały zobowiązanie uczestnika do opuszczenia budynku mieszkalnego. W ocenie Sądu Rejonowego bezzasadny był zarzut uczestnika niespełnienia ustawowych przesłanek niezbędnych do orzeczenia wobec niego zobowiązania do opuszczenia mieszkania z uwagi na to, iż wnioskodawcy opuścili już przedmiotową nieruchomość. Co prawda wykładnia językowa prowadzi do wniosku zgodnego ze stanowiskiem uczestnika, jednakże przy zastosowaniu wykładni celowościowej, konkluzja jest zgoła odmienna. Przyczyną opuszczenia przez uczestników domu położonego w R. 160 D było naganne zachowanie uczestnika, które uniemożliwiało wspólne zamieszkanie. Gdyby te okoliczności nie miały miejsca, wnioskodawcy z pewnością wciąż mieszkaliby na przedmiotowej nieruchomości. Do jego opuszczenia zmusiła ich jedynie uciążliwość wspólnego mieszkania z uczestnikiem i obawa o własne zdrowie. Celem ustawodawcy było umożliwienie osobom dotkniętym przez przemoc ze strony wspólnie zamieszkującego z nimi członka rodziny usunięcie go z mieszkania. Brak możliwości skorzystania z przedmiotowej regulacji prawnej po wyprowadzeniu się z domu z powodu stosowanej przez członka rodziny przemocy byłoby niezgodne z założeniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która już w preambule stanowi, iż przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach postępowania stanowił art. 520 § 2 k.p.c., gdyż z uwagi na charakter sprawy interesy wnioskodawców i uczestnika były ze sobą sprzeczne. O zwrocie wydatków orzeczono na podstawie art. 83 ust. 2 w związku z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398) i z art.520§ 2 k.p.c.

Postanowienie Sądu Rejonowego zaskarżył uczestnik L. W. S. zarzucając:

- 1.sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, iż uczestnik stosował przemoc fizyczną i psychiczną w stosunku do żony oraz teściów,
- 2.naruszenie art.11 a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez błędne zastosowanie, w sytuacji gdy nie zostały spełnione ustawowe przesłanki określone w wyżej wymienionym przepisie,

3.rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art.233§1 k.p.c. w związku z art.328§2 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w szczególności jego zeznań, brak wskazań w uzasadnieniu wyroku z jakich przyczyn Sąd nie dał wiary jego zeznaniom.

Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Radomiu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przed Sądem Okręgowym złożony został odpis aktu urodzenia uczestnika, z którego wynika, iż nosi on imiona L. W. (k.279-281) i dlatego też należało dokonać sprostowania w zaskarżonym postanowieniu jego imion. Sprostowania Sąd Okręgowy dokonał na podstawie art.350§3 w związku z art.516 k.p.c.

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia Sądu Rejonowego, że zaistniały przesłanki do zobowiązania uczestnika do opuszczenia domu mieszkalnego położonego w R. 160 D z uwagi na stosowanie przez niego przemocy wobec wnioskodawców i przyjmuje je za własne. Ustalenia te poczynione zostały w oparciu o dowody, których ocena, wbrew temu co zarzuca apelacja, nie naruszała reguł służących ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. logicznego myślenia, zasad doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. Sąd Rejonowy dokonując oceny dowodów nie przekroczył granic art.233§1 k.p.c. i Sąd Okręgowy ocenę tę również podziela. Uprawnioną do wszczęcia postępowania na podstawie art.11a ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., nr 180, poz. 1493 ze zm.) jest osoba dotknięta przemocą przez członka rodziny wspólnie zajmującego mieszkanie a zatem postępowanie dowodowe w tego rodzaju sprawie oparte jest głównie na dowodach osobowych w postaci zeznań ofiary przemocy oraz osób, do których może ona zwrócić się o pomoc bądź zrelacjonować im działanie ze strony członka rodziny naruszającego jej prawa lub dobra osobiste. Powołana zatem przez apelującego okoliczność, że świadkowie K. C., I. S., W. G. (2) nie były bezpośrednimi świadkami zachowań uczestnika świadczących o jego przemocy wobec wnioskodawców nie podważała dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny ich jako wiarygodnych. Z kolei zeznania uczestnika, który przedstawiał swoją wersję wydarzeń, które kończyły się interwencją funkcjonariuszy policji jak i zdarzenia w dniu 8 września 2012 r. nie zostały poparte przez niego żadnymi dowodami. W tej sytuacji odmowa wiarygodności jego zeznaniom przez Sąd I instancji nie naruszała powołanego wyżej art.233§1k.p.c. Stwierdzić należy nadto, że wyrok Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 19 lutego 2014 r. w sprawie VIII K 1640/12 uznający L. W. S. winnym znęcania się psychicznego nad żoną D. S. przez wszczynanie awantur, podczas których wyzywał ją słowami uznanymi powszechnie za obelżywe oraz groził jej pozbawieniem życia i utrudniał codzienne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania oraz tego, że w dniu 8 września 2012 r. uderzył teścia S. B. trzymanym w rękę pogrzebaczem czym spowodował u niego obrażenia narządów ciała na okres przekraczający 7 dni stał się prawomocny. Wynikało to ze złożonego na rozprawie przed Sądem Okręgowy odpisu wyroku z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie V Ka 661/14 Sądu Okręgowego w Radomiu utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 19 lutego 2014 r. przy uznaniu apelacji za oczywiście bezzasadną- art.426§1 k.p.k.(k.286). Stosownie do art.11 k.p.c. ustalenia tego wyroku karnego wiążą Sąd w niniejszej sprawie co do popełnienia przestępstwa przez uczestnika wobec jego żony i teścia.

Warunkiem uruchomienia procedury przewidzianej w art.11a ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy przepisie jest wspólne zamieszkiwanie osoby stosującej przemoc i ofiary tej przemocy, ale przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że ma przeciwdziałać aby osoby poszkodowane w drodze przemocy zostały zmuszone do opuszczenia domu. Celowościowa wykładnia tego przepisu wskazuje, że wniosek do sądu w oparciu o ten przepis może być złożony również w razie ucieczki osoby dotkniętej przemocą ze wspólnie zajmowanego mieszkania z członkiem rodziny dopuszczającej się przemocy. Przemoc w rodzinie ustawa definiuje w art.2 pkt 2 jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka lub członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Nie można zatem wymagać, aby w sytuacji, gdy ofiara

przemocy doznaje nasilającej się agresji ze strony członka rodziny, pozostawała z narażeniem zdrowia lub życia w dotychczasowym miejscu zamieszkania, aby jej wniosek został pozytywnie rozpoznany. W niniejszej sprawie teściowie uczestnika wyprowadzili się ze wspólnie zajmowanego budynku mieszkalnego 8 września 2012 r. po zdarzeniu w czasie, którego doszło do uderzenia S. B. przez uczestnika pogrzbaczem i spowodowania obrażeń ciała. Po tej dacie nie mogli dostać się do domu, gdyż uczestnik zmienił zamki. Żona uczestnika wyprowadziła się 25 września 2012 r. po awanturze zakończonej interwencją funkcjonariuszy policji w przeddzień. Nie oznaczało to jednak, że ich zamiarem była zmiana miejsca zamieszkania na stałe. Wnioskodawcy opuszczenie domu mieszkalnego traktowali jako ucieczkę przed dalszą przemocą, co wynikało z ich zeznań. Wbrew zarzutom apelacji uwzględnienie wniosku przez Sąd Rejonowy nie naruszało zatem art.11a ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na mocy art.385 w związku z art.13§2 k.p.c. oddalił apelację. O kosztach orzekł na podstawie art.520§3 k.p.c. a składają się na nie koszty wynagrodzenia pełnomocnika wnioskodawczyni D. S. w wysokości ustalonej zgodnie z §13ust.1 pkt 1 w związku z §11pkt3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. 2013 r., poz. 461 ze zm.).